

אמת *Adam & id* מאת שרון צוקרמן ויזר, רקדנים: משה שכטר אבשלום וצוקרמן, צילום: אפרת מזור

Adam & id by Sharon Zuckerman Weiser. Dancers: Moshe Shechter Avshalom, photo: Efrat Mazor

מאחורי הקלעים של התהליך: אמת *Adam & id* שרון צוקרמן ויזר בדואט עם משה שכטר אבשלום

ולתרגם אותם להצעה, ולא סתם הצעה – אלא כזו שתשמיע נהירה למישהו אחר, מישהו שיקרא מילים על עבודה שאינה קיימת וירגיש שהיא ראויה להתקיים. וכך מתחיל הגלגול הראשון של אמת וחווה *Adam&id* – קול קורא של מפעל הפיס. אני בחופשת לידה, ונדמה לי שלא להגיש הצעה כלשהי זה לומר שאני שהפסקתי להתקיים. אז הגשתי הצעה לפרויקט בשם המציאות המדומיינת של הגוף שלכם.

מי הם 'שלכם'? הרקדנים. מציאות מדומיינת של רקדנים מזדקנים שיכולותיהם כבר לא מה שהיו בעבר, אבל התפיסה והדימוי העצמי שלהם עדיין שבויים באשליית הנעורים הרקדניים. מי הם אותם רקדנים? משה ושרון. הראשון, משה שכטר אבשלום, לשעבר רקדן בלהקה הקיבוצית ובלהקתו של חופש שכטר, ולימים יום של אירועי מחול, מסגרות מחול, פלטפורמות דיון ותאוריה על מחול. והשנייה – אני, שרון צוקרמן ויזר, שכתבה את ההגשה סביב עננת חופשת לידה של תינוקת

שרון צוקרמן ויזר

הקופסה השחורה של יצירות האמנות כוללת בתוכה הרבה גיאנקי, חומר שנזרק, רעיונות שבוטלו, ניסיונות שכשלו, התפלספויות ללא מוצא, ויכוחים, אי הסכמות, התקפות צחוק, שיחות אישיות שאינן קשורות לתהליך, זמן מת, ולצד כל אלו הרבה רגעי ניצוצות של גילוי, התלהבות של מציאה, התרגשות מהעדות של הרקמה היצירתית. הידברי הזה מתפתח יש מאין והופך להיות עולם כל כך מעניין שאת יכולה לעטוף אותו באריות הופעה ולהרגיש שראוי להזמין את העולם לצפות בה. אז בין העבודה השחורה ליהלומים המלוטשים שוכן התהליך, שנה ושלושה חודשים של תהליך.

נציץ בו:

ממה מתחיל תהליך? לא מעט פעמים תהליך מתחיל מההזדמנות שנפתחת ליצור משהו. קול קורא, קרנות, פסטיבלים, ובקיצור: הדדליין – היקו המת" דווקא הוא מפיוח את החיים של התהליך. הדדליין גורם לנו לקחת רעיון כלשהו או פנטזיה

שלישית במספר, וכלל לא דמיינה שתחזור לרקוד ולהופיע והגישה הצעה לסולו של משה כשלצידו מונולוג שלה. הוא רק רוקד והיא רק מדברת. הוא מקיים את ההבטחה המחולית והיא מחייה את הגוף במילים, מנסה להסביר מה זה להיות רקדן, לתונן בין האמת של הרקדנים לבין הקריאה של העולם. זו הייתה ההצעה. הצעה שהתעניינה במונח 'שטח מת' (blind spot) הדברים שאנחנו לא יכולים לראות והאחר שמולנו כן.

התשובה החיובית למענק הגיעה לא פעם, כאשר את אפילו שוכחת מה הייתה ההצעה שלך מרוב שהיא הייתה כל כך מדומיינת. והפעם כשהתשובה החיובית הגיעה כחצי שנה אחרי הלידה, בדיוק כשהגוף מתחיל לדמיון שהוא יכול להיזכר שפעם הוא הכיר תחושה אחרת, התעורר החשק שלי לרקוד. חשק, שהיה מודחק זמן ארוך בו בעיקר ליוויתי תהליכי יצירה של אחרים, וקינאתי בכל רקדן/נית שהיו בהם, כל כך קינאתי. קנאה היא מנוע חזק מאוד לפעולה, שאלרוב חושפת תשוקה כלשהי, והגוף שלי אכן רצה לשוב להרניש את עצמו במצב הצבירה הרקדני, מצב שרוב חיי הייתי בו לפני שנהייתי אמה, מצב שבו הגוף הוא צינור לדברים אחרים, לנתינה אחרת. התגעגעתי. אז חזרתי. והסולו המתוכנן הפך לדואט.

הקאסט. לבחור קאסט זה כמו להחליט עם מי נוסעים לטיול ארוך של כמה חודשים. מה יהיו הקריטריונים לבחור שותפים לטיול שכזה? הייתי רוצה לטייל עם מי שמרניש ממש נוח לבקש מה הוא צריך ממני, הייתי רוצה לטייל עם מישהו שהשפה שלי מובנת לו, הייתי רוצה לטייל עם ידיעה שיש אמון בסיסי ובריא שמאפשר להתמודד עם אתגרים, עם אי נעימויות, עם קשת של מצבי רוח ששהייה ממושכת חושפת אליהם. הייתי רוצה לטייל עם מישהו שמצחיק אותי ואנחנו מעוניינים רק באותו טיול, ויש לנו רצון להיות יחד.

אז עם משה כבר טיילתי שני טיולים קצרים יותר, הראשון *במחווה לרצפה* (2014), יצירה תלוית מקום ל־14 מופיעים שעשיתי במוזיאון ישראל במסגרת נקודת מנע. זה היה טיול קצר יחסית עם קבוצה גדולה, טיול מאורגן, על יתרונותיו וחסרונותיו. הטיול השני שעשינו יחד היה *בבליסטיקה הפנימית של האינפנטיל* (2016), שם היינו ארבעה מטיילים, מהלך אינטימי יותר, יותר שיחות נפש ליליות מסביב למדורה, לא תחושה של קבוצה אלא של חבורונת. ועכשיו לראשונה טיול רק של שנינו. אני המארננת, הוא מצטרף אליי, ושנינו יודעים שמעניינים אותנו מסעות ארוכים, שמעניינות אותנו חוויות חושיות מעמיקות ושאנחנו מעניינים אחד את השנייה, אנחנו שני רקדנים שהפכו עם השנים לפעילי־מחול, ושבצעם אהבתם הראשונית הטהורה היא לחיות את המחול, לרקוד.

התחלנו חזרות. קבענו תהליך מדורג. חודשים ראשונים פעם בשבוע, ואז פעמיים ואז שלוש ואז כמה שצריך, והחלטנו שאחת לכמה חודשים נעשה ריזנסי אינטנסיבי יותר. כמה ימים מרוכזים של יחד, מהלך שמניסויני מקדם מאוד את היצירה – להעז לנתק אותה מהשגרה של כל אחד ואחת ולתת לה מקום מרכזי ומשותף.

כשיש הרבה זמן לתהליך היצירה, אפשר להתחיל מההתחלה. כלומר להתרגל זה לזו, להבין שהדרך ארוכה ואין שום לחץ יצרני של דד ליין. וכך עשינו, התחלנו להתרגל. להתרגל הכוונה לנעת בגוף של האחר, להסתכל בעיניים, להגיד דברים לאחר, לאלתר מול האחר. להתרגל אומר לדעת מה ההבדלים בינינו ואיך מרנישים איתם נוח, להכיר טוב יותר ואפילו שהיינו כבר חברים די קרובים ושותפים ללא מעט עשייה קודם לכן, השלבים הראשונים של התהליך היוו העצמה של נוכחות אינטימית משותפת. התכרבלנו המון. גילינו שאנחנו אוהבים להתכרבל וכינינו את האיכות שלנו 'גורית'. היינו גורים. והמרווח הזה בין הגוריות לבין רעמות השיער האפורות של שנינו – התחיל להיות לכשעצמו עניין שילוזה את העבודה. מעין ילדים מאפירים. שעשוע מושכל.

רציתי לספר על התהליך ובינתיים אני מספרת לא מעט על הפרוטגוניסטים שלו, ולא סתם, כי היצירה שלי תמיד נובעת ועוסקת במי שמופיע בה. ולכן העניין שלי בהכרה וחקירת המופיעים, היחסים ביניהם, נקודות ההשקה וההבדלים – כל אלו הם חלק בלתי נפרד מהתהליך. אני יוצרת אמנות אנושית ואישית ובעיניי ככל

שהקשר בין המופיעים נינוח ועמוק יותר, כך הסיכוי שהמפגש ביניהם ייצר תוכן שניתן להזדהות עמו נובר. לפעמים משה מתאר את העבודה איתי כמעין ספן טיפולי – אני מודה שהקונוטציה התרפויטית צורמת לי ואני לא מעוניינת לייצר אמנות־מרפא. אבל נכון שהמכניזם של הנפש מהווה בשבילי מפה שמחברת אותי גם למכניזם של הגוף. הכוריאוגרפיה של ההוויה האנושית.

קצת קשה 1

אחת ההתמודדויות הראשונות בתהליך שבו הכוריאוגרפית מופיעה לצד רקדן, היא תחושת חוסר שוויון. הרקדן חש שהוא בעמדה מורכבת, שהוא תמיד ידע פחות מהיוצרת, יבין פחות טוב את הדברים ויהיה בעמדת נחיתות. נוסף לכך, בעיקר בתחילת התהליך הרקדן מרניש שהוא עדיין במעין אודישן, הוא צריך להוכיח שהוא מתאים, שהוא ראוי לבחירה. הכרתי את המתח הזה, פגשתי לא פעם ולא פעמיים בתהליכים שונים שליוויתי, ולמרות החברות הקרובה ביני לבין משה, לא הצלחנו לברוח מהשלב הזה, והתסכול שלו הבהיר לי את מידת אחריותי כמופיעה שיוצרת את העבודה, להיות קשובה מאוד לצרכים של הרקדן איתני. לתת מרחב לקצב שלו, לוודא שאני בהירה ומאפשרת ולבדוק מהם הדברים שבשבילי מובנים מאוד מאליהם אבל לא למי שלצידו.

ממשיכים

כמו בהצעה הראשונית, יצאנו לדרך עם המושג blind spot (השטח המת) וחקרנו מה הנראות הגופנית או החללית של שטח מת. כיצד אנחנו משלמים אחד לשנייה את השטחים המתים, מה אנחנו יכולים לשקף למי שמולנו שהוא אינו יכול לראות בעצמו. בחנו את המושג הזה גם מבחינה גופנית וגם מבחינה טקסטואלית. ריתקה אותנו המחשבה שחלק מהתפקיד של 'האחר/ים' (L'autre) בחיים שלנו, זה בעצם להשלים לנו מידע על עצמנו. להיות לנו דברים שאנחנו לא יכולים להיות לעצמנו, ומאוד עניינה אותי התובנה שגם הקהל הוא בעצם סוג של 'אחר' שנמצא איתי – כי אני לא יכולה להיות לי קהל. גם הקהל משלים לנו זווית שנסתרת מאיתנו. התלות הזו אחת בשנייה והתלות הזו בקהל הרגישה מפתח לקשר חזק שילוזה אותנו לאורך כל התהליך וינכח אף ביצירה עצמה.

I'll be your mirror – קשר של הדדיות. אתה רוקד לצידי, אני איתך מולם. אתם צופים בנו ואנחנו רוצים לעניין אתכם. אתם רוצים להאמין לנו ואנחנו רוצים שתאמינו לנו. אבל אנחנו גם נאלצים קצת להתל. להתל בכס בשביל שתרנישו את הערעור. הערעור שבתעתוע שהיא המציאות הבימתית ולעיתים, גם המציאות של החיים. אתם תרנישו קצת ערעור ואנחנו נתערער מולכם בתנובה – סוג כזה של משחק החל להירקם תוך כדי התהליך. והבנתי, שבעבודה הזו יותר מבכל עבודה שלי קודם לכן, הזמן בין המצבים שקורים אינו פחות משמעותי מהזמן שבו הדברים קורים. הזמן שבו המחשבה בעקבות והציפייה לקראת יוצרים יחד מרקם פוטנציאלי של התרחשות, והרגשתי שבדיוק שם קורה האפקט התודעתי שהוא לב העבודה הזו. לשמור עליו הרניש האתגר הפרפורמטיבי והכוריאוגרפי, כמו לשמור על אוויר.

קצת קשה 2

אני אוהבת לדבר ומשה לא. לי קל לדבר, לאלתר עם טקסט ולמשה קשה. הוא ביקורתי כלפי עצמו, המילים מתבלבלות לו בפה, לא נוח לו לדבר והוא לא אוהב לדבר. אנחנו מצלמים אימפרוביזציות שבהן אנחנו מתרגלים דמיון מודרך אחד על השנייה, צופים בהם ובהדרגה מבינים שהתסכול של משה אל מול הטקסט דורש התייחסות. אולי אני לא צריכה להתעקש על המקום הזה, אלא לשחרר אותו מהטקסט. אני אדבר והוא לא. זה בין כה וכה היה התכנון הראשוני. מכאן אנחנו יוצאים לעוד כמה חודשי תהליך שבהם אני נושאת את הטקסט של העבודה ומשה איתי שם ללא מילים. הטוויסט בעלילה יתרחש כשלושה חודשים לפני סוף התהליך כאשר מספר אנשים שצפו בחזרות מעירים על העובדה שלאורך זמן האילומות של משה והקולניות שלי מקבלים משקל ומשמעות שכלל לא מה שרציתי. מהיצירה עולה תחושת חזרה של נרטיב שבו היוצרת שתלטנית והרקדן פאסיבי ועוד מחשבות שתופסות נפח מרכזי מדי בפרשנות של מי שצפה בעבודה, ואני מבינה, שעם כל הקושי אני הולכת לדרוש ממשה לדבר – בשביל העבודה – בשביל האיזון בינינו ובהדרגה אני מבינה שדווקא ההבדל בינינו הוא זה שמעניין אותי. לחשוף שני סוגי פרפורמרים – האחת אקסהיביציוניסטית יותר – זו שקל לה לדבר והאחר

– האיש שפחות נוח לו לדבר, המופנם – והרי 'אותם', אלו שמהססים לדבר, הכי מעניין לי לשמוע. את התהליך מלווה שני גרנות, חברה קרובה ומוח מחולי חד. אני סומכת עליה ויודעת שהעין החיצונית שלה לא רחמנית, ושעליי להתייחס לכל הערה שלה בכובד ראש. גם זה קשה לפעמים אבל האתגר הזה מבורך בעיניי, אני מצפה לביקורת שלה ויודעת שהיא משדרגת את היצירה בעינה הנוקבת.

כמו שחושבים על הילדות שלנו ויש לנו יחסית מעט זיכרונות, אני מנסה לדלות מזיכרוני עוד עובדות על התהליך. עוד רגעי מפתח (פתאום ההבנה שהשורש של מפתח והתפתחות זהים מרגשת אותי. ואכן כשמוצאים את המפתח אפשר להמשיך לפתח), איך זה קרה? אני נזכרת באחד הרגעים המפתיעים שהובילו ליצירת סצנה שתהיה רבת משקל בתוצר הסופי, וכך קרה במקרה: אני מאלתרת לבד מול משה. המשימה לאלתר ללא מילים אבל לדבר עם הגוף, לבטא משהו שברור לי עם הגוף. מתוך תסכול עז ברנע מסוים, בעודי משתוקקת לדבר אבל יודעת שיחוקיתי אסור לי, אני עושה את הדבר הבא: מדברת מבלי להזיז את השפתיים, זועקת בציניות על זה שאסור לי לדבר כי אני חייבת לרקוד.

בתום האימפרו משה משקף לי שהדיבור ללא הזזת שפתיים היה מרשים ושהוא בהתחלה לא הבין מהיכן הגיע הקול שלי. אנחנו צופים בווידאו ואני מבינה שיש לי יכולת שכלל לא ידעתי עליה – לדבר יחסית ברור מבלי להניע את הפנים – דיבור מהבטן? אולי, המינוח המדויק פחות מעניין אותי אבל האפקט של זה על מי שצופה כן. וכך נפתחת דלת מעניינת אל שכבה נוספת של אחרי הקלעים המחשבתי – משה ואני מתאמנים רבות על מה שאנחנו מכנים: יתיתי. השפה הפנימית, הדיבור של תת המודע שלנו. מה היה אומר תתי המודע אם יכול היה לפתוח את הפה? המשחק הזה מוליד אפשרות מעניינת של עוד חשיפה של מנגנון נפש – עם תיבול של הומור ומוזרות ומוביל אותנו להבנה עמוקה יותר של הקשר בין חלקי היצירה המתהווים.

השטח המת של הנפש, ההשלמה שלנו זה את זו, הפן של הקהל כשותף משלים לשטח מת שלנו ובעצם, כל החשיפה הזו מציפה את העובדה הבסיסית שאנחנו מחפשים לנעת באמת, להשלים את התמונה החסרה עד שנבין את האמת.

איך מביאים אמת לבמה? במה אמת זו מראש מרחב שקרי ומלאכותי? שאלות אלו תמיד מעסיקות אותי אבל מעולם לא עשיתי עליהן עבודה, ובהדרגה אני מבינה שהאמת מבצצת בכל שטח מת, ולשם אני חותרת. אני רוצה לשים על הבמה את המחשבות של הפרפורמרים, את המחשבות של הקהל, אני רוצה לעורר תחושה אמיתית לגמרי ואז לערער אותה, אני רוצה לא לתת לעצמי לברוח מההווה ומהמעמד הבימתי, אני רוצה שכל מילה בטקסט שאנחנו מדברים תהיה נכונה מבחינתנו, אבל שתייצג אמת גדולה מאיתנו, אמת שגם אחרים יכולים להתחבר אליה. אני זוכרת שביקשתי ממשה להיות 'שומר הציניות' שלי. שישמור עליי שאני לא בורחת להומור ולציניות ומנסה להישאר אמיתית, רצינית, מחוברת לעצמי. לאט לאט הבנתי שחלק מהאמיתי יכול להיות גם ציני – ושמעניין אותי לשים לב מתי ההומור מסתיר משהו ומתי הוא מגלה.

אני אתעכב עוד קצת על מונח האמת הבימתית, כיוון שאני מוצאת נחמה גדולה ברגעים שאמנות שאני צופה בה מכניסה אותי ל־"zone שבו אני "חיה" אותה. זה

קורה לנו בצפייה בסרט כשכואב לנו במהלך סצנה, כשאנחנו בוכים או מתרגשים עם הדמויות, ואנחנו לרגע מצליחים לשכוח שהן משחקות. האם אנחנו מתרגשים מהמשחק הטוב של הדמות? האם אנחנו בכלל חושבים על עצמנו ורק מתרגשים מההזדהות, ואולי יש כאן אפשרות שלישית שבה האמינות הביצועית והאגרנטית כל כך גבוהה שנשכח שאנחנו במרחב מבוים. כשאני מופיעה לפעמים אני מרגישה שגם אני יכולה להיסחף בתוך המעשה המלאכותי ולחיות אותו באמת, להתרגש עד דמעות, לכאוב, לצחוק. האם אני יכולה 'לעבוד על עצמי'? איך נקרא לזה? למצב שבו המלאכותי והאמיתי חיים יחדיו. האזורים האלו של הפרדה והיתוך מפעילים אותי כצופה, כמבצעת וכמובן כיוצרת, וחזרה לתהליך.

אמת Adam & id מאת שרון צוקרמן יויר, רקדנים: משה שכטר אבשלום וצוקרמן, צילום: אפרת מוזר

Adam & id מאת שרון צוקרמן יויר, רקדנים: משה שכטר אבשלום וצוקרמן, צילום: אפרת מוזר Adam & id by Sharon Zuckerman Weiser. Dancers: Moshe Shechter Avshalom, photo: Efrat Mazor

החיפוש הזה אחר ההפרדה בין האמת שלנו מאיתנו מביאה לאימפרוביזציות שהתמה שלהן raw emotion – רגש נא. איך הגוף הוא ראי לרגש מבלי שאנחנו – משה ושרון שותפים לו כאנשים. הגוף מתרגש או בוכה או מטולטל ללא האדם שהוא שלו. החיפוש הזה הוביל לחיפוש מוויקה שמפעילה אותי רגשית ועלה בזיכרוני המוזיקאי איתמר ציגלר ושירים שלו ששמעתי פעם. בחיפושים, מצאנו אלבום סולו יפהפה ברגישותו *Memories* והמוזיקה מהאלבום הזה הפכה לרקע של תהליך היצירה. איתרתי את איתמר, פניתי אליו ולרגע כמעט הוא הצטרף אלינו כמלחין, דבר שבסוף לא קרה אבל נשאר שיר אחד שלו ובהדרגה הצטרפו קטעי מוזיקה אחרים מכל מיני תקופות וסגנונות. לקח לי זמן להבין שהעבודה הזו אינה צריכה להיות בגוון מוזיקלי אחיד, בהות של עוד אמן מסוים, אלא המוזיקה היא מעין קרעים של זיכרון, ה־soundtrack של החיים, ויש להם כל מיני מלחינים ומלחינות וגוונים ומגנינות.

עוד אנקדוטה מוזיקלית התרחשה בשלבים הראשוניים של התהליך. בעודי מנקה את הבית התנגן השיר הנודע של הביטלס *Don't let me down* – ומצאתי שהוא

מרקיד אותי בצורה שהפתיעה אותי ומלבד התגובה הנופנית אליו – הפזמון הפעיל בי "תוקפנות קומית" – אל תאכזבוני. ותוך כדי ניקיונות ריקודיים ועצבים קומיים אני מבינה שבעצם יש חיבור בין החוויה של תחילת התהליך למשפט הזה. החשש הזה שהתהליך יאכזב, החשש שהגוף שלי יאכזב בחזרתו לבמה, החשש שהקהל יאכזב בתגובה שלו, וכל המחשבות האלו הבהירו לי שהשיר הזה בעל פוטנציאל להיות בעבודה, אם יתאים למה שיתפתח בה. והוא התאים. הוא לא אכזב.

קצת קשה 3

צריך שם לעבודה. חלפה כמעט שנה מתחילת התהליך. השם המציאות המדומיית של הגוף שלכם אינו רלוונטי. זו לא עבודה רק על רקדנים, אלא על בני אדם בכלל, והמציאות לא ממש מדומיית, ובכלל השם לא התחבר לתינוק שנולד. קורה! לקרוא לעבודה בשם זה אקט משמעותי: השם הוא מפתח ליחסי ציבור, השם מעורר ציפייה, השם צריך להתאים למה שיש בעבודה אבל גם לא לצמצם אותה לאופק צר מדי. זו פעולה מאתגרת. ועוד יותר אתגרה אותי הבקשה של הפסטיבל בו תועלה היצירה בבכורה (צוללן) לתת יחד עם השם בעברית את השם באנגלית. התחלתי מעברית. נתונים להשפעה היה שם שאני זוכרת שאהבתי, 'באמת' ש' הבהיר לי שהייתי שמחה למילה אמת בשם, זו הרגישה לי יומרה מעניינת. בשיחה לילית עם חבר וקולגה שברנו את הראש על שם – ניסינו לפענח מה חשוב שיהיה שם, דיברנו על אפשרויות עם אמת ופתאום הוא אמר אמת וחובה ואני הגבתי ואמרת: אמת וחובה. ומייד ידעתי שזה קולע. קולע כי יש משחקיות ברקע, קולע כי יש מיתוס בסיסי של גבר ואישה ושל בריאה, קולע כי יש אמת ויש חוויה ואלו שני מושגי מפתח שמעניינים אותי באמנות שלי. קולע כי זה גורם לנו להשתהות רגע, לחשוב על השם, לחייך ולהסתקרן. אז העברית נמצאה. ועכשיו האנגלית – התרגום לא מחזיק. Truth or Dare איבד את המשמעות של סיפור הבריאה והחיפוש אחר חוה הוביל אותי ל-Eve, וממנה ל-Adam וחיפשי משחקיות מקבילה ושיבוש של אחת המילים ואז Adam & id קפץ, האידי, ואיתו פרויד שלגמרי נכח איתנו בסטודיו לאורך כל הדרך – פרויד הנהן בהסכמה. מכאן החלטתי שהשם המלא יהיה משולב, שיש משהו משלים בין שתי השפות. אדם וחובה, אמת ואיד. איזו הקלה זו – הרגע שמוציאים שם שאוהבים, ששלמים איתו, שמרגישים שהיצירה והשם בהתאמה.

קצת קשה 4

הרצון שלי שהגוף ידבר גם ללא מילים, והרצון שלי לרקוד ולדבר על מחול – כל אלו, הובילו להבנה שהולכת להיות סצנה תנועתית לגמרי שבה נבצע את התצורה הקלסית של היוניסונו (ריקוד של תנועה זהה המבוצעת בסנכרון מלא) תנועות זהות שמבצעים אנשים לא זהים. מרחב מצוין להשוואה בין שני רקדנים אבל גם לשקט אסתטי, מנוחה של העין ושל הנפש, הרמוניה. במשך שנים רבות נמנעתי מהמקום הזה ביצירות שלי. משהו בתוכי התנגד להיכנע לתכתיב המחולי שבו הריקוד "צריך" להתקיים בתבנית כזו. עם השנים הבנתי שהתנגדות היא לא הסיבה הטובה ביותר לעשות דברים ובפועל, כשאני בסטודיו חומר תנועתני מניח ממני ואני אוהבת את זה, אני אוהבת ליצור אותו, אני אוהבת לרקוד אותו ואולי זה המקום המופשט ביותר שאני מכירה, הרגע הזה שבו נוצרת תנועה. אז למה תייגתי את זה ביקצת קשה? כי למרות שקל לי לייצר תנועה – לא קל לי להצדיק אותה בעיני עצמי לאורך זמן, ובטח שלגרום לרקדן נוסף 'לדבר' אותה איתי, אבל אני עובדת על זה. ואם יש מקום בתהליך הזה התעקש משה עליו ועזר לי בו – זה היה המקום הזה. הסבלנות שלו להיות איתי בחיפוש של חומר, לנסות אותו, להגיב לו, לקחת את הזמן, ללמוד אותו, לנכס אותו ובעיקר לגרום לי להרגיש שיש שם משהו ששווה להתמודד איתו.

הנשל. הנשל הוא האובייקט שמצטרף אלינו בחלקה האחרון של העבודה. בובת ניילון שיצרה האמנית מעין רזניק, לאחר שביקשתי ממנה ליצור נשל אדם. הרעיון לנשל קדם אפילו לתהליך. דימוי שנתקע לי בראש וידעתי שאני רוצה לעשות איתו משהו. הרגשתי שיש בי פנטזיה של תעתוע, של מרחב חלומי וחשוב לי שברגע

מסוים נעזב את משה ואותי ונהיה עם צלם כלשהו. צלם אנוש, נשל נטול זהות, כל אדם? הילד שלנו? המוזה? הצל? הרבה פרשנויות עלו לאחר המופע על ידי אנשים שונים ואין פרשנות אחת, הרי פרשנות היא פרשנות – עוד אפשרות לקרוא את הדברים. ניסיונות פיענוח סובייקטיביים. מעניין אותי המרווח הזה בין האובייקט לסובייקט. כיצד אובייקט – שכבות של שקיות ניילון שהולחמו לצורה של גוף מפיחות בסובייקט כל כך הרבה רגש, מחשבה ופנטזיה.

קצת קשה 5

הבכורה. בבכורה הקהל התפוצץ מצחוק. כמעט לא היה רגע של שקט. אולם מלא ותגובות קולניות שלא מפסיקות לאורך הערב כולו. הייתה כמעט תחושה של היסטריה בקהל, ואנו חוונו חוויה מפתיעה. עבודה שחשבנו שהיא פילוסופית מאוד ואולי 'כבדה' נתגלתה כמצחיקה, בסך הכול צחוק הוא דבר נפלא וכולנו אוהבים להצחיק ולצחוק אבל משהו במינון היה מערער וגם הרגשנו שבנלל שצוחקים איתנו אנחנו מתפתים להפוך לליצנים שמצחיקים, הרי זה תפקידו של בדרן לרכב על גלי הצלחה של ההשפעה. בהופעות העוקבות למדנו איך לשלוט בהשפעה של העבודה, איך אנחנו יוצרים הקשבה רצינית ומתי הצחוק הוא גם מרחב של מבוכה או שוק ולא דווקא של הומור נטו. ובהדרגה הבנו שזה חלק מהאתגר הפרפורמטיבי של היצירה הזו, שעלינו לקחת את הקהל לפנים שונים של הנפש, וכשאנחנו מצליחים לעשות זאת – אלו ההופעות הטובות ביותר, האנושיות בכל גווניה.

קצת קשה 6

טראומות. אי אפשר היה לבקר בעולם התת מודע מבלי לגעת במונח טראומה, ומבלי להציף את המאורעות המשמעותיים בעיצוב נפש. בסצנה שתיתרתי קודם – שבה אנחנו מדברים את תת המודע שלנו – עבדנו עם סיפור של טראומות. בחזרות בכל הרצה סיפרנו טראומה אחרת. אחת משה ואחת אני. כשהגיעה העת לסגור דברים לקראת המופע, בחר משה לתאר טראומה שנראתה לי חושפנית מדי, ולא רציתי להיות אחת מאותן כוריאוגרפיות שמנצלות את הקרביים של המופיעים שלהן ומעלות על הבמה תכנים אישיים מדי. והיה לנו דיון בנושא, משה מתעקש שהוא לגמרי רוצה לספר את הסיפור ואני חוששת, חוששת ממה יחשבו עליי, חוששת עליו ועל הנפש שלו שאולי כשזה יהיה מול 150 איש לא תרגיש כל כך בנוח עם זה. אבל משהו בי כמונן רעב להסכים לניסוי הזה. לבחון את הגבולות, להשתעשע בסכנה ואני לא יכולה לומר לא, והטראומה נשאת חלק מההופעה, מרחב שבו אנחנו עושים את המעשה הזה שבו הנפש שלנו מנוצלת לצורך אמנות. זו האמת. זה מה שקורה שם. וכל הופעה מחדש זה קצת לא נוח לי בנוף.

אני כותבת את המילים האלו בתקופת הקורונה, תקופה בה אמת וחוה Adam & id & בהקפאה. אין הופעות, אין חזרות, אין סיורים, באמת אפשר רק להיזכר בה. ולהיזכר בה, מזכיר לי עד כמה עשיר המסע התהליכי, עד כמה קסום המנגנון שבו כל מיני ניסיונות מומצאים מולידים עבודה. יצירה שהיא הזדמנות מפגש ושיתוף. מרחב להחיות מחדש את הדברים שמעניינים אותנו, לחגוג את החוויה האנושית ואת המחול שלנו שהוא חלק ממנה במקרה שלנו. אני מתגעגעת. אבל אנסה רגע להפריד את הגעגועים ממני ולהשאיר את הגעגועים על צנ המחשב בהקלדת האוטיות המתגעגעות.

שרון צוקרמן ויזר, ילידת 1977. כוריאוגרפית, פרפורמריט ודרמטורגית למחול. בוגרת בית הספר P.A.R.T.S (בריסל). מנהלת את התוכנית לכוריאוגרפיה במרכז כלים בבתי ים. המנחה של סדנאות יצירה ואלתור פרפורמטיבי בארץ ומחוצה לה. בימים אלו מופיעה ביצירה מה עכשיו יחד עם הלל קוגן, איתו היא עובדת כדרמטורגית בארבע השנים האחרונות. כמו כן, עושה דרמטורגיה לכוריאוגרפית איריס ארז ויועצת אמנותית חיצונית ליוצרים עצמאיים נוספים. פעילה בוועדות שונות ובפיתוח יוזמות ופלטפורמות לקהילה המקצועית של תחום המחול.